

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра анатомії і фізіології людини та тварин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вікова фізіологія, шкільна гігієна з основами медичних знань

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6 від "31" січня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

Силабус – це документ, в якому роз’яснюється взаємна відповідальність викладача і студента. В ньому представляються процедури, політики, зміст курсу, а також календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною.

Студент має зрозуміти, чого він/вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від «здобування знань» і «одержання практичних навичок» до компетентностей, що їх може засвоїти студент, вивчаючи цей курс. Силабус включає в себе анотацію курсу, мету (компетентності), перелік тем, матеріали для читання, правила стосовно зарахування пропущених занять. На відміну від робочого тематичного плану і навчально-методичного комплексу дисципліни, силабус створюється для студента.

Форма силабусу розглянута на засіданні НМР університету
Протокол № ____ від «__» _____ 202 р.

Форма силабусу Затверджена Вченою радою університету
Протокол № ____ від «__» _____ 202 р.

Розробники силабусу: Грицуляк Богдан Васильович – зав. каф. Анатомії і фізіології людини та тварин, проф. д.м.н,

Наконечна Світлана Павлівна – старший викладач кафедри анатомії і фізіології людини та тварин

Зміст

1. Загальна інформація.....	4
2. Опис дисципліни	4
3. Структура курсу	7
4. Система оцінювання курсу (зразок).....	9
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу	9
6. Ресурсне забезпечення.....	9
7. Контактна інформація.....	10
8. Політика навчальної дисципліни.....	10

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Вікова фізіологія, шкільна гігієна з основами медичних знань
Освітня програма	
Спеціалізація	
Спеціальність	Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	II/III
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. практичні заняття – 10 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/course/subscription/through/url/086dc881ee7190a44588

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

"Вікова фізіологія, шкільна гігієна з основами медичних знань " – вибіркова навчальна дисципліна, що вивчається з метою набуття комплексних теоретичних знань, спрямованих на формування загальних компетентностей для розуміння уявлення щодо особливості фізіологічних змін в органах і тканинах дітей різного віку, які регламентують організацію навчально-виховного процесу з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог та профілактики захворювань.

Мета викладання дисципліни "Вікова фізіологія, шкільна гігієна з основами медичних знань" полягає в ознайомленні студентів зі знаннями про вікові особливості будови і функції органів і систем на окремих етапах розвитку для організації навчально-виховної роботи в школі та збереження здоров'я дітей, забезпечення гармонійного розвитку їх фізичних і розумових здібностей.

Цілі курсу з дисципліни "Вікова фізіологія, шкільна гігієна з основами медичних знань" передбачають надання студентам допомоги в оволодінні знань щодо особливостей будови і функцій дитячого організму на всіх етапах його розвитку, що дасть їм змогу правильно оперувати навчальним процесом без шкоди для їхнього здоров'я.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- анатомо-фізіологічні особливості будови людини;
- вікову періодизацію життя людини;
- вікові особливості будови і функцій дитячого організму та дорослої людини;
- особливості функціонування різних органів, систем і організму в цілому;
- об'єктивні критерії віку;
- закономірності індивідуального розвитку.

Вміти:

- оперувати поняттями, які характеризують різні періоди постнатального онтогенезу;
- характеризувати особливості будови органів, систем органів у різні вікові онтогенезу;
- характеризувати зміни в будові органів у віковому аспекті;
- застосовувати знання про закономірності онтогенезу.

Компетентності

ІК01 – Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання англійської мови та літератури, другої іноземної мови (німецької або французької) в процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):**ЗК.2** Соціальна компетентність:

Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК.4 Лідерська компетентність:

Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК.4 Психологічна компетентність: Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; здатність використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; здатність формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

ФК.5 Емоційно-етична компетентність: Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

ФК.7 Інклюзивна компетентність: Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

ФК.8 Здоров'язбережувальна компетентність: Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здатність здійснювати профілактично-

просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; здатність надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

Програмні результати навчання

ПРН.1 Розуміти фундаментальні принципи буття людини та природи, цінності громадянського суспільства, усвідомлювати необхідність його сталого розвитку; поважати права і свободи інших громадян, реалізуючи власні.

ПРН.13 Планувати, організовувати та здійснювати освітній процес з урахуванням психологічних і фізіологічних особливостей учнів, їхніх потреб та інтересів, а також специфіки навчального предмету.

ПРН.14 Дбати про емоційне, психічне та фізичне здоров'я, як своє, так і учнів; використовувати різні види та форми рухової активності при проведенні навчальних занять і на дозвіллі; пропагувати та вести здоровий спосіб життя.

ПРН.15 Взаємодіяти конструктивно на засадах партнерства з учасниками освітнього процесу, іншими фахівцями для забезпечення функціонування безпечного й інклюзивного освітнього середовища.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Онтогенез та його періодизація. Історичні аспекти розуміння процесів розвитку.	Поняття онтогенез. Періодизація життя людини. Гетерохронність розвитку. Динаміка і закономірності змін в онтогенезі та методи їх вимірювання: методи поздовжнього і поперечного вимірювання, антропометрія,	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи

		фізіолологічні та біохімічні методи, функціональні проби.	
2.	Загальні закономірності росту і розвитку дітей та підлітків	Ріст і розвиток організму дітей і підлітків. Спадковість і розвиток організму. Акселерація і ретардація розвитку. Критичні і сенситивні періоди розвитку дітей і підлітків	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи
3.	Морфофункціональні та вікові особливості опорно-рухового апарату в онтогенезі	Скелет і його вікові особливості. Розвиток м'язової системи. Вікові особливості рухових навичок і координації рухів. Порушення опорно-рухового апарату	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи
4.	Вікові особливості нервової системи і ВНД	Розвиток центральної нервової системи в процесі онтогенезу. Основні етапи розвитку вищої нервової діяльності. Вікові особливості психофізіологічних функцій	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи
5.	Вікові особливості сенсорних систем в онтогенезі	Особливості сенсорної функції у дітей і підлітків. Вікові особливості зорової сенсорної системи. Вікові особливості слухової сенсорної системи. Вікові особливості інших сенсорних систем	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи
6.	Вікові особливості ендокринної системи	Поняття про гормони і ендокринну систему. Становлення ендокринної функції у онтогенезі. Вплив гормонів на ріст організму.	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних

		Роль гормонів у адаптації організму до фізичних навантажень	запитань, завдань для самостійної роботи
7.	Фізіологічні особливості фізіологічних функцій, їх вікові зміни	Вікові особливості кількості і складу крові. Серце і його вікові особливості. Вікові особливості системи кровообігу. Розвиток органів дихання у онтогенезі. Вікові особливості органів травлення. Особливості обміну речовин у дітей і підлітків. Енергетичний обмін у дітей і підлітків	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	–
Практичні заняття	90
Самостійна робота	10
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		–
Практичні заняття			18			18			18			18			18			90
Самостійна робота																10		10
Всього за тиждень			18			18			18			18			18	10		100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Література:

- С.М. Коц, В.П. Коц. Вікова фізіологія та вища нервова діяльність. Навчальний посібник. Харків: ХНПУ, 2020. – 288 с.
- Варенюк І.М., Держинський М.Е. Основи постнатального онтогенезу.– Київ, 2022.– 285 с.
- Луцьова І.І. Ріст і розвиток людини: курс лекцій.– К., 2018.
- Слободян Л.М. Ріст і розвиток людини.– Тернопіль: ТДМУ, 2008.
- Худий О.І., Васіна Л.М., Худа Л.В. Біологія індивідуального розвитку: лабораторний практикум.– Чернівці: Рута, 2007.
- Carlson B.M. The principles of regenerative biology.– Elseiver Academic Press, 2007.
- Gilbert S.F. Developmental Biology, 6 th edition.– Sunderland: Sinauer Associates, 2000.
- Stocum D.L. Foundations of regenerative biology and medicine.– Bristol: IOP Publishing, 2018.

7. Контактна інформація

Кафедра	Назва, адреса, кабінет, телефон, сайт, електронна адреса
Викладач (і) Гостьові лектори	Світлана Наконечна, ст. викладач
Контактна інформація викладача	svitlana.nakonechna@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника прагне створити середовище, яке сприяє навчанню, науковій роботі, впровадженню інновацій, інтелектуальному розвитку студентів і працівників, підтримці особливої академічної культури взаємовідносин. У цій канві політика дисципліни "Вікова фізіологія, шкільна гігієна з
--------------------------	--

основами медичних знань" спрямована на дотримання академічної доброчесності зі сторони викладача і студентів, які включають основні принципи: особистого прикладу; відповідальності; справедливості; сміливості; академічної свободи; взаємоповаги; прозорості; взаємної довіри; партнерства та взаємодопомоги; компетентності й професіоналізму; безпеки та добробуту; законності. Дотримання правил поведінки студентів і викладачів, передбачених Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №11, від 29 листопада 2017 року).

- [Кодекс честі Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника](#)
- [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.](#)
- [Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника](#)
- [Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника](#)
- [Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатський національний](#)

	<p>університет імені Василя Стефаника</p> <p>➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”</p> <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Студенти зобов'язані відвідувати заняття, незалежно у якій формі вони проводяться (авдиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення окремих студентів до складання семестрового контролю. Відпрацювання пропусків без поважних причин дозволяється лише за заявою на ім'я декана і набуття чинності відповідного розпорядження. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються без попередніх узгоджень.</p> <p>«Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Завдання, які студент виконав пізніше зазначених кінцевих термінів не приймаються і повинні бути відпрацьовані індивідуально.

	<p>Винятком із цього правила є наявність поважної причини з її документальним підтвердженням.</p> <p>«Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Студенти, чия поведінка впродовж одного чи кількох занять не відповідає загальним нормам, встановленим Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, можуть бути тимчасово відсторонені від заняття з подальшим індивідуальним відпрацюванням у позаурочний час.</p>
Додаткові бали	-
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Викладач

Наконечна С. П., ст. викладач

